

# AS RAZÓNS DO "NON" ECOLOXISTA

Fins Eirexas\*

O pasado 4 de novembro grupos ecoloxistas, colectivos sociais, culturais e políticos reclamamos en Corrubedo a retirada do novo Plano Acuícola da Xunta por considerar que constitúe unha agresión contra os nosos recursos naturais en forma expropiación salvaxe do litoral para beneficiar unicamente ás grandes empresas transnacionais do peixe. Este é o movemento de protesta cidadá máis importante dende Nunca Máis. Abrangue moi diversos colectivos e plataformas veciñais de toda a costa galega, apoiados e asesorados por ADEGA e outras organizacións ecoloxistas que ofrecemos soporte técnico e organizativo.



Ramsés Pérez

Tras numerosas charlas informativas e xuntanzas por toda a costa, presentamos máis de mil alegacións, fixemos denuncias en Europa e agora chegamos á rúa. Queremos que en Europa saiban o que se pretende facer con 3,3 millóns de m<sup>2</sup> de costa e como vai afectar isto á Rede Natura do litoral, e cal vai ser o destino de 390 millóns de € de fondos comunitarios que recibe Galiza.

As reclamacións dos máis de 40 colectivos que integramos este movemento pódense condensar en tres aspectos: a insustentabilidade dende o punto de vista ambiental, a inxustiza social, e en que é ruinoso dende o punto de vista económico. Todas as demandas conflúen nun mesmo obxectivo: a retirada do actual proxecto de plano acuícola e a ordenación de todo o sector acuícola galego, máis aló dos peixes planos, que só representan un escaso 2%.

### CARÁCTER ESTRATÉXICO?

Dubidamos do carácter estratéxico deste plano sectorial por canto só res-

ponde ás necesidades dunha mínima parte dun sector económico –a acuicultura mariña en terra– esquecendo a achega, esta si verdadeiramente estratéxica, do marisqueo a flote e dos parques de cultivo que representan o 98% da produción total e ocupan directamente a unhas 10.000 persoas, fronte ás 520 da acuicultura en terra. Non se xustifica a elaboración dun plano sectorial que ordena só unha pequena parte dunha actividade, con producións comparativamente moi baixas, produtos de menor valor engadido, non contribúe a poñer en valor os recursos mariños do litoral galego, xera poucos postos de traballo e está dominado por unhas poucas corporacións transnacionais.

O Plano Galego de Acuicultura agora en tramitación é unha revisión do chamado "Plan Sectorial de Parques de Tecnoloxía Alimentaria" aprobado polo goberno do PP en funcións en 2005. O actual mantén a declaración de supramunicipalidade daquel, un carácter que só se atribúe aos "plans e proxectos sectoriais que

*teñen por obxecto regular a implantación territorial das infraestruturas, dotacións e instalacións de interese público ou utilidade social...".* Consideramos que este non é un Plan Sectorial de "interese público ou utilidade social". O verdadeiro sector estratéxico é o do marisqueo a flote e dos parques de cultivo, inexplicabelmente esquecidos, pero que xeran máis emprego e de maior calidade, e deixan maior valor engadido e máis xustamente distribuído.

Por outra banda, en contra do que pensa a Consellaría de Pesca, cremos que o cultivo industrial dos peixes planos non ten efectos positivos para o ambiente. Non é tampouco unha alternativa viábel para satisfacer a demanda destas especies, nin é un medio necesario para preservar o aumento da biodiversidade mariña. Ben ao contrario, os rodaballo e linguados criados nestas instalacións son especies carnívoras que consumen proteína animal transformada en forma de pensos, que son fabricados a partir doutros peixes que proveñen dos descartes da pesca comercial. Por tanto, esta actividade non preserva a biodiversidade mariña nin limita a presión da pesca extractiva.

### AFECCIÓNS Á REDE NATURA

Tampouco se pode afirmar que o Plano Sectorial en revisión non implique a alteración de ningún espazo protexido, nomeadamente da Rede Natura 2000 de Galiza. A afección negativa non se limita só á ocupación física destes espazos (que si se permite nas ampliacións das granxas de Lira, Quilmas, Oia e outras). É inxenuo pensar que macroinstalacións industriais de dúcias de hectáreas e sen ningún sistema de depuración dos efluentes (millóns de m<sup>3</sup> de augas contaminadas ao ano) non van repercutir sobre o ecosistema mariño e



Xosé M. Beiras, Patricia Vázquez, Luis Tosar e Antón Reixa leron o manifesto contra o Plano acuícola



terrestre por situarse da outra beira ou no límite dun espazo protexido. Tamén é radicalmente falso que non se ocupen fisicamente espazos de Rede Natura, por exemplo, no LIC Carnota-Monte Pindo, vanse ocupar máis de 200.000 m<sup>2</sup> (ampliacións de Lira e Quilmas). Aínda máis grave é que a futura ampliación da Rede Natura proposta por Medio Ambiente bate cos planos de Pesca de cementar 308.000 m<sup>2</sup> en Corrubedo (piscifactoría da punta Laxe Brava).

Ao noso entender, a construción de instalacións de acuicultura industrial dentro da Rede Natura, inmediatamente contiguas a un LIC ou ZEPA ou nas súas proximidades vai ter repercusións sobre dito espazo, comprometendo a súa integridade natural.

## CONTAMINACIÓN MARIÑA

É unha falacia encuberta a afirmación de que os parques de acuicultura en terra sexan empresas "non contaminantes, podendo incluso mellorar a calidade do efluente respecto do medio", segundo asegura a D. X. de Recursos Mariños.

A propia administración galega (Aguas de Galiza) en resposta a unha solicitude de ADEGA feita en novembro de 2006, informou que practicamente todas as instalacións -27 en total- de acuicultura industrial nas bacías de Galiza-Costa, algunha con máis de 15 anos en funcionamento, carecen aínda de permiso de vertido. Este permiso é obrigatorio e débese conceder con anterioridade á licenza municipal de obras. Sen este, a administración descoñece a composición e a carga contaminante dos efluentes que son vertidos por estas instalacións

ao mar (por millóns de m<sup>3</sup> anuais), sen ningún tratamento secundario.

A propia Comisión Europea fai a seguinte observación ao respecto das piscifactorías galegas: "*Coidar a depuración das augas das piscifactorías, a posíbel contaminación xenética e a propagación de enfermidades a outras poboacións [salvaxes]*". Mesmo na memoria do presente Plano Sectorial en revisión, estímase como requisito imprescindible para a localización destas instalacións que "*a zona ha de asegurar que non se produza en ningún momento o retorno da auga de saída da granxa*", polo risco de contaminación.

ADEGA encargou análises comparativas independentes dos vertidos destas instalacións (piscifactoría de Stolt Sea Farm en Quilmas, Carnota) ao departamento de Enxeñería Química da Universidade da Coruña. Os resultados móstranse no Cadro I.

A isto hai que engadir unha longa listaxe de produtos químicos e antibióticos usados nas diversas fases do

proceso produtivo, e cuxa aplicación está moi lonxe de constituir un exemplo de boa praxe empresarial a respecto da seguranza para o medio e a saúde pública.

Á vista destes resultados, é evidente que estas instalacións son unha fonte de risco biolóxico e de contaminación orgánica e química que poñen en perigo non só o bo estado ecolóxico das zonas protexidas veciñas, senón tamén os recursos pesqueiro-marisqueiros autóctonos das áreas onde se implantan.

## RECOMENDACIÓNS DA FAO

O Plano Acuícola da Xunta incumpre as recomendacións da FAO, organismo da ONU encargado dos aspectos relacionados coa alimentación e a agricultura. Este organismo ten elaborado un decálogo de principios para desenvolver unha acuicultura respectuosa co entorno social e natural do espazo no que se instale, que recomenda: establecer límites entre os espazos protexidos e as piscifactorías; unha serie de sistemas e controis para

**Cadro I. Análises de dúas mostras de auga obtidas nos puntos de toma de auga e de vertido dunha instalación de acuicultura (concentracións en mg/L, agás pH)**

	Toma	Vertido
pH	8,19	5,74
Sólidos en suspensión (SST)	350	4.850
Sólidos orgánicos en suspensión (SSV)	80	3.730
Nitróxeno total (NTK)	1,3	433
Demanda química de oxíxeno (DQO)	102	8.635
Demanda biolóxica de oxíxeno (DBO <sub>5</sub> )	13	3.466
Fosfatos (PO <sub>4</sub> <sup>3-</sup> )	0	28

evitar os vertidos contaminantes (en ningún proxecto do plano sectorial aparecen sistemas para depurar os efluentes destas instalacións); limitar a dimensión e a produción destas plantas (en Galiza estanse promovendo megagranxas); consultar coa poboación local para chegar a un acordo sobre os problemas e as solucións; buscar solucións ao impacto que estas instalacións xeran sobre o desenvolvemento local; promocionar a educación e a formación; manter ao mínimo os investimentos externos... Todo isto, incúmpreo o Plano Sectorial actual.

## DESENVOLVEMENTO SUSTENTÁBEL

Con un total dunhas 525 persoas empregadas, o Instituto Galego de

Estatística de 2001 indica que se trata de empresas con "Plantillas inferiores a 50 traballadores das que máis dun terzo teñen menos de 10 empregados". Por outra banda, a acuicultura industrial aplica tecnoloxías cada vez máis automatizadas que poden soportar significativos aumentos da súa produción sen precisar dun aumento proporcional do persoal. O resultado podería ser moi inferior ás previsións do presente Plano Sectorial (2.800 empregos) e sempre moi por debaixo do número de postos de traballo xerados no subsector da acuicultura tradicional, estimados nuns 10.000 empregos directos.

A baixa xeración de emprego, xunto coa subvención pública que obteñen os proxectos sectoriais derivados deste plano (pode acadar o 40% do investimento, uns 390 millóns de €), móvenos a afirmar que a acuicultura industrial en terra en absoluto contribúe "ao desenvolvemento sustentábel social e económico de Galiza", mais si ao desenvolvemento das importantes plusvalías das empresas do sector, sustentadas por todos nós. E tampouco contribúe a "mellorar a xestión das pesqueiras tradicionais" senón que mesmo as pon en risco. Como se pode afirmar pois que estas instalacións van a beneficiar ás poboacións asentadas nestas áreas se mesmo comprometen o seu principal medio de vida? Dende cando o peixe de granxa é percibido como de maior calidade que o autóctono e deixa maior rendibilidade e valor engadido por unidade comercializada?

## ORDENACIÓN DO TERRITORIO

O Plano sectorial incumpre ademais os preceptos de sustentabilidade da ordenación do territorio que marcan as leis urbanísticas, ao ocupar espazos catalogados como chan rústico de especial protección. Vai impoñer a enaxenación de 3,3 millóns de metros cadrados a unhas poucas empresas, pasando por riba das cauteles urbanísticas, de protección do dominio público, ambientais... condicionando radicalmente unha pretendida ordenación sustentábel do espazo litoral.

En conclusión, ADEGA considera este Plano Acuícola fundamente errado, insustentábel, insolidario, ambientalmente agresivo, lesivo para os intereses económicos do país e mesmo ilegal. Tal e como está formulado, en absoluto contribúe ao desenvolvemento sustentábel social e económico de Galiza. O que si parece perseguir é proporcionar ás transnacionais do sector importantes plusvalías a costa dos nosos recursos e do noso medio ambiente. Cómo é posíbel entón que dende a administración galega se teime en seguir defendendo o Plano Acuícola, nos seus actuais termos, como un obxectivo estratéxico? Estratéxico para quen?

\* Fins Eirexas é secretario executivo de ADEGA

[www.adeqa.info](http://www.adeqa.info)

[www.fao.org/docrep/003/T0697S/T0697S00.htm](http://www.fao.org/docrep/003/T0697S/T0697S00.htm)

